

Wiesław Banyś

Debata
w sprawie ewentualnych
zmian w ustawie o
Narodowym Centrum Nauki

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 10.03.2022

Plan prezentacji:

- Pozytywne oceny działalności NCN (m. in. RGNiSzW)
 - Narodowe Centrum Nauki na wzór European Research Council
 - Kilka dodatkowych informacji: statystyki i konkursy międzynarodowe
 - *Wyzwania, przed którymi stają naukowcy pracujący w Polsce, związane z występowaniem o środki europejskie do Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) wraz z możliwymi działaniami zwiększającymi ich szanse w tych konkursach – raport NCN*
 - Realne aktualne problemy szkolnictwa wyższego i nauki, w tym NCN
 - Zamiast zakończenia – NCN – ukonstytuowana jak ERC, pierwsza agencja autonomiczna, zarządzana przez uczonych, jakoś przede wszystkim
-

Pozytywne oceny działalności
NCN (m. in. RGNiSzW)

Uchwała Nr 3/2022 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lutego 2022 r. w sprawie Planu działalności Narodowego Centrum Nauki na 2022 r.

11 lutego 2022

NCN funkcjonuje od 10 lat, jest powszechnie znane i ma u polskich uczonych niekwestionowaną pozycję lidera wśród agencji wspierających działalność naukową w zakresie nauk podstawowych. Szczególnie wysoko należy ocenić dążenie do zapewnienia szerokiego wachlarza typów grantów, program współpracy międzynarodowej oraz utrzymywanie światowych standardów oceny projektów, co ułatwia wnioskodawcom pozyskiwanie grantów europejskich oraz podnosi jakość badań naukowych.

I
Zapewniana przez ustawę niezależność Centrum, przede wszystkim Rady NCN, oraz wysoka pozycja w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym stanowi podstawę współpracy z innymi agencjami w kraju i za granicą.

Rada Główna ocenia, że w zakresie współpracy międzynarodowej Plan działalności NCN na 2022 odpowiada ambicjom i możliwościom polskiego środowiska naukowego. NCN angażuje się w działania oparte na współpracy z innymi europejskimi agencjami finansującymi badania oraz prowadzi konkursy, pozwalające polskim badaczom na aplikowanie do wspólnych projektów badawczych z uczonymi m.in. z Austrii, Czech, Litwy, Luksemburga, Niemiec, Słowenii, Szwajcarii oraz Chin.

Cieszy wielokrotnie postulowany wzrost finansowania planowany na rok 2022, ale Rada Główna zwraca uwagę na wzrastającą liczbę wniosków grantowych i niesatysfakcjonujący wskaźnik sukcesu oraz na wciąż pozostającą na zbyt niskim poziomie wartość kosztów pośrednich, co wskazuje na konieczność dalszego wzmacniania finansowania działalności Centrum.

Wyrażając swoją pozytywną opinię na temat Planu Rada Główna jednocześnie pragnie przekazać poniższe uwagi i życzliwe sugestie.

1. Rada Główna zwraca uwagę na określanie w działalności na dany rok priorytetowych obszarów badań podstawowych oraz wysokości środków finansowych planowanych do przeznaczenia na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 18 ustawy o Narodowym Centrum Nauki (dalej ustawa) do zadań Rady NCN należy m.in.:

- *określenie priorytetowych obszarów badań podstawowych zgodnych ze strategią kraju,*
- *ustalenie wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin.*

Zgodnie z Planem "W NCN konkursy krajowe planowane są dla wszystkich trzech grup wnioskodawców, a wysokość zaangażowania środków finansowych szacowana jest na poziomie konkursu, nie zaś grup wnioskodawców. Podział alokacji w danym konkursie na grupy nauk następuje po zamknięciu naboru wniosków i zakończeniu ich oceny formalnej." Ten zapis budzi wątpliwości, czy alokacja środków na grupy nauk (lub co najmniej na dziedziny) nie powinna być zdefiniowana wcześniej. W sytuacji braku możliwości zaplanowania zakresu alokacji, wskazane jest wyjaśnienie w jaki sposób jest zapewniana zgodność z ustawą oraz w jaki sposób są przypisywane kwoty do poszczególnych dyscyplin. Podział środków przeznaczonych na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin powinien brać pod uwagę strategię państwa w tym zakresie.

Rada Główna uważa, że warto przychylić się do postulatów zgłaszanych przez środowisko młodych naukowców, którzy wnioskują o zdefiniowanie wysokości kwot alokacji środków finansowych przeznaczonych na konkursy dedykowane dla osób nieposiadających stopnia doktora (np. OPUS i PRELUDIUM) i utrzymanie ich na poziomie nie niższym, niż dotychczas.

1. Rada Główna zwraca uwagę na określanie w działalności na dany rok priorytetowych obszarów badań podstawowych oraz wysokości środków finansowych planowanych do przeznaczenia na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 18 ustawy o Narodowym Centrum Nauki (dalej ustawa) do zadań Rady NCN należy m.in.:

- *określenie priorytetowych obszarów badań podstawowych zgodnych ze strategią kraju,*
- *ustalanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin.*

Zgodnie z Planem "W NCN konkursy krajowe planowane są dla wszystkich trzech grup wnioskodawców, a wysokość zaangażowania środków finansowych szacowana jest na poziomie konkursu, nie zaś grup wnioskodawców. Podział alokacji w danym konkursie na grupy nauk następuje po zamknięciu naboru wniosków i zakończeniu ich oceny formalnej." Ten zapis budzi wątpliwości, czy alokacja środków na grupy nauk (lub co najmniej na dziedziny) nie powinna być zdefiniowana wcześniej. W sytuacji braku możliwości zaplanowania zakresu alokacji, wskazane jest wyjaśnienie w jaki sposób jest zapewniana zgodność z ustawą oraz w jaki sposób są przypisywane kwoty do poszczególnych dyscyplin. Podział środków przeznaczonych na realizację projektów badawczych w ramach poszczególnych dyscyplin lub grup dyscyplin powinien brać pod uwagę strategię państwa w tym zakresie.

Rada Główna uważa, że warto przychylić się do postulatów zgłaszanych przez środowisko młodych naukowców, którzy wnioskują o zdefiniowanie wysokości kwot alokacji środków finansowych przeznaczonych na konkursy dedykowane dla osób nieposiadających stopnia doktora (np. OPUS i PRELUDIUM) i utrzymanie ich na poziomie nie niższym, niż dotychczas.

**Uwagi Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
dotyczące funkcjonowania NCN**

6. Rada Główna zwraca uwagę na potrzebę skrócenia okresu oceny wniosków i terminu rozstrzygnięcia konkursów oraz wprowadzenia rozsądnego terminu zatwierdzenia rozliczenia grantu

I

Uzasadnienie:

Regularność ogłaszania konkursów jest godna uznania, jednak pożądanym byłoby skrócenie okresu niezbędnego na rozstrzygnięcia konkursów.

W wielu konkursach (np. PRELUDIUM, PRELUDIUM BIS, SONATA, MAESTRO, OPUS) przyjęto 3. miesięczny okres naboru wniosków (od dnia ogłoszenia naboru do dnia jego zakończenia), a następnie 6. miesięczny okres oceny (od dnia zakończenia naboru do dnia rozstrzygnięcia konkursu – tab. 1).

Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do konkursów międzynarodowych – okres oczekiwania na rozstrzygnięcie konkursu jest długi (upływa nawet 14 miesięcy od ogłoszenia konkursu – tab. 4).

Dla wnioskodawcy bardzo ważny jest termin rozstrzygnięcia konkursu ze względu na planowanie działań naukowców chcących wziąć udział w konkursie. Tym bardziej, że we wnioskach wielu konkursów jest konieczność precyzyjnego zaplanowania zatrudnienia wykonawców lub np. ich staży w innych ośrodkach.

Potrzebne jest także zdefiniowanie rozsądnego terminu zatwierdzenia rozliczenia grantu, a przez to skrócenie okresu niepewności finansowej dotyczącej realizacji grantu.

7. Rada Główna zwraca uwagę na potrzebę stałego ulepszania oceny eksperckiej

Uzasadnienie

Rada Główna docenia działania NCN mające na celu dobór najlepszych ekspertów do opiniowania wniosków, w tym angażowanie ekspertów zagranicznych, oraz przeciwdziałanie sytuacjom konfliktu interesów i/lub zobowiązań.

Najważniejszym kryterium wyboru eksperta powinien być jego walor merytoryczny, to jest kompetencje dotyczące tematu projektu, oraz niezależność, bezstronność i brak konfliktów interesów. Zdaniem Rady potrzebne jest ciągle zbieranie informacji zwrotnej dotyczącej opinii środowiska na temat sprawności działania ekspertów. Rada Główna dostrzega też istotność prowadzenia szkoleń ekspertów (na przykład on-line) w sprawach dotyczących regulaminów, kryteriów ocen i innych wymogów NCN.

8. Rada Główna wraca uwagę na problem kosztów pośrednich

Uzasadnienie

Zdaniem Rady Głównej konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie wysokości kosztów pośrednich w projektach badawczych. Obowiązujący dotychczas poziom kosztów pośrednich jest zbyt niski i nie pokrywa kosztów jakie muszą ponosić jednostki naukowe.

**Uchwała nr 156/2021
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 14 stycznia 2021 r.**

w sprawie Planu działalności Narodowego Centrum Nauki na 2021 r.

W opinii Rady plan działalności Narodowego Centrum Nauki (dalej NCN lub Centrum) datowany na listopad 2020, obejmujący 51 stron tekstu, sporządzony został zgodnie z obowiązującymi przepisami i zawiera informacje pozwalające pozytywnie ocenić zamiary instytucjonalne Centrum w perspektywie 2021 roku w zestawieniu z celami, funkcjami i zadaniami dla jakich zostało powołane.

Rada pragnie podkreślić, że NCN:

- jest najważniejszą polską agencją wspierającą działalność naukową w zakresie nauk podstawowych,
- systematycznie rozwija swoją działalność, dostosowując swój system grantowego finansowania do aktualnych kierunków w nauce i międzynarodowych standardów,
- rozwija współpracę z innymi agencjami badawczymi w Polsce (NCBiR, NAWA, ABM),
- kontynuuje i systematycznie rozwija działalność międzynarodową w ramach współpracy z agencjami partnerskimi wielu krajów oraz programów Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Systematycznie rozwija współpracę międzynarodową wielostronną i dwustronną.

Podobnie jak w latach poprzednich Rada stwierdza, że najpoważniejszym problemem NCN w roku 2021 będzie jego finansowanie. Już w „Słowie wstępnym” do opiniowanego dokumentu

w roku 2021 będzie jego finansowanie. Już w „Słowie wstępnym” do opiniowanego dokumentu prof. M. Kossowska, Przewodnicząca Rady NCN oraz prof. Z. Błocki, Dyrektor NCN przyznają, że dotacja celowa pochodząca ze źródeł krajowych nie wzrasta w 2021 roku w stosunku do lat ubiegłych i jest niewystarczająca. Brak dodatkowych środków, a także wzrost kosztów prowadzonych badań, doprowadziły do obniżenia współczynnika sukcesu do 15%. Taki stan rzeczy należy uznać za dalece niezadowalający. Rada zwraca uwagę, iż niski współczynnik sukcesu (związany z niską dotacją na finansowanie projektów) może zostać dodatkowo obniżony przez dwa czynniki: notowany w ostatnich konkursach wzrost średnich nakładów na projekt oraz brak możliwości negocjacji kosztorysów projektów. Te dwa czynniki mogą w krótkim czasie doprowadzić do dalszego obniżenia współczynnika sukcesu, i w konsekwencji do realnego obniżenia poziomu badań podstawowych prowadzonych w naszych jednostkach naukowych. Dlatego Rada ponawia swój apel o pojęcie starań o zwiększenie finansowania NCN w roku 2021.

-
3. Jak przedstawiono w rozdziale 2.9 sprawozdania NCN planuje znaczne zwiększenie działań w ramach współpracy z innymi, krajowymi agencjami naukowymi, takimi jak NCBiR, NAWA i ABM. Rada pozytywnie ocenia zacieśnienie tej współpracy.

Podobnie jak w roku ubiegłym, mając na uwadze długofalowe wsparcie działalności Centrum na rzecz polskiej nauki, Rada zgłasza następujące postulaty:

1. Wydłużenie horyzontu planowania przynajmniej na okresy 3-letnie z uelastycznieniem rozliczeń w okresach rocznych;
 2. Zainicjowanie analiz prawnych oraz przedsięwzięć studyjnych w celu wprowadzenia konkursów dedykowanych instytucjom badawczym w formie konkursów instytucjonalnych (np. dla dużych interdyscyplinarnych centrów badawczych w priorytetowej dla państwa tematyce badawczej) po odpowiednim, znaczącym zwiększeniu środków finansowych Centrum;
-

Narodowe Centrum Nauki
na wzór
European Research Council

HS – Nauki Humanistyczne, Społeczne i o Sztuce

Skrót	Nazwa panelu	Dziedziny
HS1	Fundamentalne pytania o naturę człowieka i otaczającej go rzeczywistości	filozofia, nauki o poznaniu, religioznawstwo, teologia
HS2	Kultura i twórczość kulturowa	literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo, bibliotekoznawstwo, nauki o sztuce, architektura
HS3	Wiedza o przeszłości	historia, archeologia, etnologia, antropologia kulturowa
HS4	Jednostka, instytucje, rynki	ekonomia, finanse, zarządzanie, demografia, geografia społeczno-ekonomiczna, urbanistyka
HS5	Prawo, nauki o polityce, polityki publiczne	prawo, nauki o polityce, polityka regionalna i społeczna
HS6	Człowiek i życie społeczne	psychologia, pedagogika, socjologia

ST – Nauki Ścisłe i Techniczne

Skrót	Nazwa panelu	Dziedziny
ST1	Nauki matematyczne	wszystkie dziedziny matematyki, teoretyczne oraz stosowane, a także podstawy matematyczne informatyki, fizyki i statystyki
ST2	Podstawowe składniki materii	fizyka cząstek elementarnych, jądrowa, plazmy, atomowa, molekularna, gazów i optyczna

ST3	Fizyka fazy skondensowanej	struktura, własności elektronowe, płyny, nano-nauka, fizyka biologiczna
ST4	Chemia	chemia fizyczna /fizyka chemiczna, chemia teoretyczna, chemia analityczna, chemia nieorganiczna, chemia organiczna, rozwój metod
ST5	Materiały	otrzymywanie materiałów, związki struktury z właściwościami, zaawansowane i funkcjonalne materiały o założonych właściwościach, architektura (makro)molekularna, inżynieria materiałowa
ST6	Informatyka i technologie informacyjne	technologie i systemy informacyjne, informatyka, obliczenia naukowe, systemy inteligentne
ST7	Inżynieria systemów i telekomunikacji	elektronika, telekomunikacja, optoelektronika
ST8	Inżynieria procesów i produkcji	modelowanie, projektowanie, sterowanie, konstrukcje i procesy budowlane, systemy energetyczne
ST9	Astronomia i badania kosmiczne	astrofizyka, astrochemia, astrobiologia, Układ Słoneczny, układy planetarne, astronomia gwiazdowa, galaktyczna i pozagalaktyczna badania kosmiczne, instrumenty
ST10	Nauki o Ziemi	nauki geologiczne, nauki o atmosferze i klimacie, geochemia, geodezja, geoekologia, geofizyka, geografia fizyczna, geoinformatyka, geologia planetarna, gleboznawstwo, górnictwo, oceanologia chemiczna i fizyczna, ochrona środowiska

NZ – Nauki o Życiu

Skrót	Nazwa panelu	Dziedziny
NZ1	Podstawowe procesy życiowe na poziomie molekularnym	biologia molekularna,biologia strukturalna, biotechnologia
NZ2	Genetyka, genomika	genetyka molekularna, genomika, proteomika, bioinformatyka, biologia systemowa, epidemiologia molekularna
NZ3	Biologia na poziomie komórki	biologia komórkowa, biologia rozwoju i starzenia, neurobiologia
NZ4	Biologia na poziomie tkanek, narządów i organizmów	budowa i czynność układów, narządów i organizmów ludzi i zwierząt, medycyna doświadczalna, podstawy chorób układu nerwowego
NZ5	Choroby zakaźne ludzi i zwierząt	przyczyny, mechanizmy, rozpoznawanie i leczenie chorób, zatruc i urazów (z wyjątkiem chorób układu nerwowego)
NZ6	Immunologia i choroby zakaźne ludzi i zwierząt	odporność, choroby immunologiczne, immunoterapia, choroby zakaźne i inwazyjne, mikrobiologia, transplantologia, alergologia
NZ7	Nauki o lekach i zdrowie publiczne	epidemiologia, choroby cywilizacyjne i społeczne zagrożenia środowiskowe dla zdrowia ludzi i zwierząt, medyczna i weterynaryjna ochrona zdrowia publicznego, medycyna pracy, nauki o lekach
NZ8	Podstawy wiedzy o życiu na poziomie środowiskowym	biologia ewolucyjna, biologia populacyjna, biologia środowiskowa, systematyka
NZ9	Podstawy stosowanych nauk o życiu	rolnictwo, leśnictwo, ogrodnictwo, rybactwo, żywienie i żywność, biotechnologia środowiskowa

- ☒ Granted projects
- ☐ Evaluated projects

FILTER

FUNDING SCHEME

CALL YEAR

RESEARCH DOMAIN

☒ **(LS) Life Sciences**

- ☒ LS1
- ☒ LS2
- ☒ LS3
- ☒ LS4
- ☒ LS5
- ☒ LS6
- ☒ LS7
- ☒ LS8
- ☒ LS9

This section presents statistics and data on granted projects and evaluated proposals, broken down by funding scheme, call year, countries and research domain.

You can use the filter to refine the data.

HOW CAN YOU FILTER?

First, select either the option ‘Granted projects’ or ‘Evaluated proposals’.

Next, the projects can be filtered according to funding scheme, call year and research domain. For the detail of the research domains, please check the annex 1 of the latest [Work programme](#).

HOW CAN YOU DISPLAY AND EXPORT THE DATA?

There are 3 different displays possible:

‘Grantees by country per call year’,

‘Grantees by country per domain’ or

‘Grantees by research domain’.

☒ **(PE) Physical Sciences & Engineering**

- ☒ PE1
- ☒ PE2
- ☒ PE3
- ☒ PE4
- ☒ PE5
- ☒ PE6
- ☒ PE7
- ☒ PE8
- ☒ PE9
- ☒ PE10

☒ **(SH) Social Sciences & Humanities**

- ☒ SH1
- ☒ SH2
- ☒ SH3
- ☒ SH4
- ☒ SH5
- ☒ SH6

‘Grantees by research domain’.

It is also possible to export the data in excel format.

WHERE DOES THE DATA COME FROM?

Information displayed is updated on a regular basis, and each time when new call results are released.

Please note that the structure and descriptions of ERC panels have changed over the years.

The panel structures for each year can be found in ERC annual Work programme.

Panels displayed in this tool are the panels the projects were selected in.

Kilka dodatkowych informacji:
statystyki i konkursy międzynarodowe

ZESTAWIENIA:

A. Zestawienie jednostek naukowych i badawczych w podziale na panele dziedzinowe

Wnioskodawcy w konkursach NCN rozstrzygniętych w latach 2011-2020 wraz z panelami dziedzinowymi

Wnioskodawcy w konkursach NCN rozstrzygniętych w 2020 r. wraz z panelami dziedzinowymi

B. Zestawienie jednostek naukowych i badawczych w podziale na dyscypliny naukowe lub artystyczne

Wnioskodawcy w konkursach NCN rozstrzygniętych w latach 2011-2020 wraz z dyscyplinami naukowymi lub artystycznymi

Wnioskodawcy w konkursach NCN rozstrzygniętych w 2020 r. wraz z dyscyplinami naukowymi lub artystycznymi

UWAGI DO INTERPRETACJI DANYCH:

Interpretując prezentowane dane, należy pamiętać, że zestawienia nie odzwierciedlają jakości danej jednostki m.in. ze względu na zróżnicowaną kosztochłonność prac badawczych prowadzonych w ramach różnych dziedzin nauki, nawet tak bliskich sobie tematycznie, jak historia i archeologia (w badaniach archeologicznych koszty projektów są znacząco wyższe ze względu na konieczność prowadzenia prac badawczych w terenie). Ponadto należy dodać, że uczelnie wyższe oprócz działalności badawczej prowadzą również działalność dydaktyczną, co warto uwzględnić przy porównywaniu ich z instytutami badawczymi lub jednostkami Polskiej Akademii Nauk pod względem wysokości pozyskanego finansowania w przeliczeniu na pracownika naukowego.

Zestawienie nie przedstawia także pełnej aktywności grantowej jednostek: dotyczy aktywności jednostek tylko w konkursach ogłaszanych przez NCN, nie uwzględnia natomiast innych potencjalnych źródeł finansowania badań w Polsce i za granicą. Co więcej, zestawienie obejmuje także jednostki, które zajmują się głównie badaniami stosowanymi lub też, w przypadku uczelni artystycznych, nie koncentrują się na pozyskiwaniu środków na badania podstawowe. Przy interpretacji danych należy również pamiętać, że poszczególnym jednostkom przypisano wnioski składane przez osoby fizyczne, które wskazywały daną instytucję jako miejsce prowadzenia badań naukowych, realizacji stypendium, stażu bądź innych działań naukowych.

Pozycja jednostki na prezentowanej liście **nie powinna** być traktowana jako jednoznaczny i wystarczający wskaźnik jakości oraz aktywności naukowej tej jednostki.

Dynamiczne statystyki

Statystyki dynamiczne są narzędziem pozwalającym samodzielnie generować zestawienia statystyczne dotyczące rozstrzygniętych konkursów NCN.

Narzędzie prezentuje podstawowe informacje charakteryzujące konkursy NCN, takie jak liczba wniosków zakwalifikowanych do finansowania oraz wysokość przyznanego finansowania (w zł). Dane, będące podstawą zestawień są wynikiem rozstrzygnięcia kolejnych edycji konkursów NCN, które zostały zaktualizowane o skuteczne odwołania od decyzji o nieprzyznaniu finansowania, rezygnacje wnioskodawców oraz aneksy do umów. Zestawienie obejmuje również umowy unieważnione po podpisaniu. W przypadku konkursu POLONEZ, POLS oraz GRIEG wykazane zostały też wnioski zakwalifikowane z listy rezerwowej. Statystyki wygenerowane za pomocą tego narzędzia mogą zatem różnić się od raportów i statystyk, umieszczonych w zakładce [Multimedia: Publikacje](#). Dane dotyczące kierownika projektu/działania naukowego są aktualne na moment zakończenia naboru wniosków w danym konkursie.

Powyższe informacje przedstawione są w układzie tabelarycznym, w podziale na wybrane kategorie. Uzupełnieniem zestawień tabelarycznych jest wizualizacja danych w formie wykresów, które można pobrać jako obrazek .png.

Dane są aktualne na dzień **07.12.2021 r.**

Dane do wykresu

rodzaj zestawienia:

w podziale na:

zakres danych:

Wyświetl wykres

Dynamiczne statystyki

Wykres

[Pobierz ...](#)

Liczba wniosków zakwalifikowanych do finansowania przez NCN w latach 2011-2021

w roku: 2021

w podziale na: grupy nauk

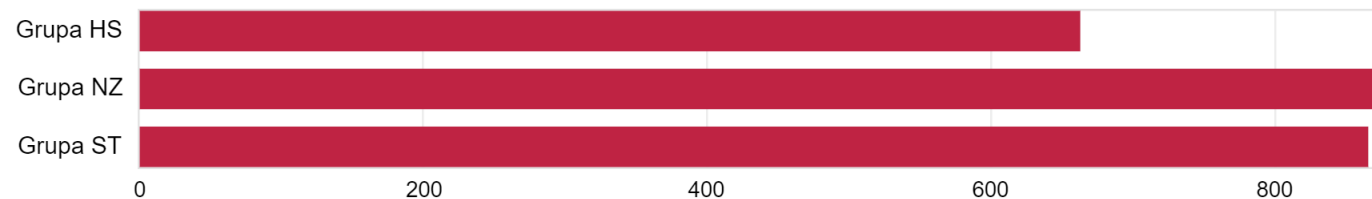

Tabela z danymi

Rok finansowania: 2021

Grupa	Liczba
HS	663
NZ	883
ST	866
Razem	2 412

Dane są aktualne na dzień 07.12.2021 r.

Konkursy wg dziedziny

konkursy międzynarodowe

konkursy międzynarodowe

- » [Konkursy wg dziedziny](#)
- » [Konkursy dwustronne](#)
- » [Konkursy wielostronne](#)
- » [POLONEZ BIS](#)
- » [POLONEZ](#)
- » [Fundusze norweskie i EOG](#)
- » [Instytucje partnerskie](#)

Nauki humanistyczne, społeczne i o sztuce

[EQUIP](#)

[HERA](#)

[JPI CH](#)

[NORFACE](#)

[URBAN EUROPE](#)

[CHANSE](#)

[T-AP](#)

[BEETHOVEN CLASSIC](#)

konkursy międzynarodowe

- » [Konkursy wg dziedziny](#)
- » [Konkursy dwustronne](#)
- » [Konkursy wielostronne](#)
- » [POLONEZ BIS](#)
- » [POLONEZ](#)
- » [Fundusze norweskie i EOG](#)
- » [Instytucje partnerskie](#)

Otwarte konkursy

[JPIAMR 2022](#) do 8 mar

[SONATINA 6](#) do 15 mar

[JPI UE – China 2022](#) do 12 kwi

[MINIATURA 6](#) do 31 lip

[Research Foundation – Flanders \(FWO\)](#)

[Luxembourg National Research Fund \(FNR\)](#)

[Swiss National Science Foundation \(SNSF\)](#)

[Deutsche Forschungsgemeinschaft \(DFG\)](#)

[Austrian Science Fund \(FWF\)](#)

[Max-Planck-Gesellschaft \(MPG\)](#)

[National Natural Science Foundation of China \(NSFC\)](#)

[National Science Foundation \(NSF\)](#)

[Research Council of Lithuania \(RCL\)](#)

[Slovenian Research Agency \(ARRS\)](#)

[Czech Science Foundation \(GACR\)](#)

[European Research Council \(ERC\)](#)

[European Network of Research Integrity Offices \(ENRIO\)](#)

[Science Europe \(SE\)](#)

Konkursy dwustronne

konkursy międzynarodowe

konkursy międzynarodowe

- » Konkursy wg dziedziny
- » Konkursy dwustronne
- » Konkursy wielostronne
- » POLONEZ BIS
- » POLONEZ
- » Fundusze norweskie i EOG
- » Instytucje partnerskie

SHENG

BEETHOVEN CLASSIC

MOZART

DIOSCURI

DAINA

BEETHOVEN

BEETHOVEN LIFE

ALPHORN

ALPHORN-COVID-19

Dioscuri Centres of Scientific Excellence

A programme initiated by the Max Planck Society (MPG), jointly managed with the National Science Centre in Poland (NCN), and mutually funded by the Polish Ministry of Education and Science and the German Federal Ministry of Education and Research (BMBF).

Dioscuri is a programme devised by MPG to support the development of lighthouses of scientific excellence in Central and Eastern Europe by promoting outstanding researchers who want to conduct their research in this region. Following a bottom-up and sustainable approach, it strives to establish future-oriented research fields and international standards of scientific quality. Dioscuri serves to strengthen the European Research Area as a whole and to expand the foundations for long-term economic and social prosperity in Europe.

The joint calls by MPG and NCN are designed to establish Centres of Scientific Excellence at Polish Host Institutions. The work of the Centres will be accompanied by Partners from German universities or research institutions in order to strengthen scientific exchange between Poland and Germany. These Partners will promote the Centres' structural development and integration in scientific networks. Each Dioscuri Centre (DC) may decide to expand this partnership tool and turn it into an Advisory Board.

Links

- [First call \(closed\)](#)
- [Second call \(closed\)](#)
- [Third call \(closed\)](#)
- [Fourth call \(closed\)](#)
- [Results of the first call](#)
- [Results of the second call](#)
- [Scientific Members of the Dioscuri](#)

Wyniki badania ankietowego zrealizowanego przez NCN:

*Wyzwania, przed którymi stają naukowcy pracujący w Polsce,
związane z występowaniem o środki europejskie do Europejskiej Rady
ds. Badań Naukowych (ERC)
wraz z możliwymi działaniami zwiększającymi ich szanse w tych
konkursach*

Wyniki badania ankietowego zrealizowanego przez NCN
*Wyzwania, przed którymi stają naukowcy pracujący w Polsce,
związane z występowaniem o środki europejskie do Europejskiej
Rady ds. Badań Naukowych (ERC)
wraz z możliwymi działaniami zwiększającymi ich szanse w tych
konkursach.*

Podsumowanie wyników badania ankietowego laureatów konkursów NCN

Przedstawiamy wyniki badania ankietowego pn. Wyzwania, przed którymi stają naukowcy pracujący w Polsce, związane z występowaniem o środki europejskie do Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) wraz z możliwymi działaniami zwiększającymi ich szanse w tych konkursach. Badanie zostało zrealizowane między 5 a 19 listopada 2019 r. w ramach prowadzonych przez Centrum wewnętrznych działań ewaluacyjnych, a jego celem było poznanie barier utrudniających składanie wniosków o granty ERC oraz możliwych sposobów na ich przezwyciężenie. W badaniu wzięli udział kierownicy projektów badawczych finansowanych ze środków NCN, których pomysł badawczy został zakwalifikowany do finansowania nie wcześniej niż od 17. edycji ogłaszanych konkursów. Na zaproszenie do udziału w badaniu odpowiedziało 3 383 naukowców.

Wprowadzenie

Jednym ze strategicznych celów rozwojowych Centrum jest poprawa wyników wnioskowania polskich naukowców w międzynarodowych systemach grantowych¹. Od początku swojej kadencji Rada NCN systematycznie dyskutowała nad problemem niskiego uczestnictwa polskich uczonych w konkursach Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) oraz możliwymi sposobami przeciwdziałania tej negatywnej tendencji. Opracowanie rozwiązań stymulujących środowisko naukowe do ubiegania się o finansowanie spoza budżetu państwa zostało poprzedzone badaniem diagnozującym problemy i wyzwania, przed którymi stają naukowcy pracujący w Polsce, związane z występowaniem o środki europejskie, w tym w szczególności z wnioskowaniem do ERC. Niniejszy dokument podsumowuje wyniki tego badania.

Badanie zostało zrealizowane w okresie od 5 do 19 listopada 2019 r. w ramach prowadzonych przez Centrum wewnętrznych działań ewaluacyjnych. Celem badania było poznanie barier utrudniających składanie wniosków o granty ERC oraz możliwych sposobów na ich przezwyciężenie. Dane zostały pozyskane za pomocą bezpośredniego wywiadu internetowego tzw. techniki CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*). Pomiarom zostali objęci kierownicy projektów badawczych finansowanych ze środków NCN, których pomysł badawczy został zakwalifikowany do finansowania nie wcześniej niż od 17. edycji ogłaszanych konkursów. Na zaproszenie do udziału w badaniu odpowiedziało **3 383 naukowców**.

Prezentowany materiał stanowi podsumowanie ilościowych (odpowiedzi na pytania zamknięte w kwestionariuszu badania, rozkład odpowiedzi prezentowany jest na rysunkach 1.1-1.4) i jakościowych (analiza odpowiedzi na otwarte pytania w kwestionariuszu) wyników badania.

Podsumowanie wyników badania

Jedynie 8% badanych naukowców składało wnioski w procedurach konkursowych ERC (w tym skutecznie 0,38%), pozostali rozważali wnioskowanie, ale ostatecznie nie podjęli tego typu działań (39%), bądź w ogóle nie rozważali ubiegania się o finansowanie swoich pomysłów badawczych ze środków ERC (53%).

Zdiagnozowane przeszkody, powstrzymujące bądź utrudniające wnioskowanie o środki ERC, wraz z proponowanymi przez badanych rozwiązaniami, zostały połączone w następujące obszary problemowe (ich zbiorcze zestawienie prezentuje załącznik 1):

- A. Małe znaczenie nauki w Polsce na arenie międzynarodowej;
- B. Brak krajowych mechanizmów wspierających składanie wniosków do ERC;
- C. Kultura naukowa w Polsce – zasady funkcjonowania i finansowania jednostek naukowych w Polsce.

Małe znaczenie nauki w Polsce na arenie międzynarodowej

W ramach obszaru **A. Małe znaczenie nauki w Polsce na arenie międzynarodowej**, badani laureaci NCN podkreślali przede wszystkim brak wiary w sukces wnioskowania o środki ERC. Uczestnicy badania uważali, że rozwiązaniem tego problemu byłaby popularyzacja wiedzy o polskich laureatach grantów ERC.

Krytyczna ocena szans powodzenia w uzyskaniu finansowania ERC związana jest również z niską, subiektywną oceną dorobku publikacyjnego naukowców z Polski, w porównaniu do kandydatów afiliowanych w innych krajach UE. Badani podkreślali, że w obecnie funkcjonującym krajowym systemie oceny osiągnięć naukowych liczy się przede wszystkim liczba publikacji, nie ich jakość, mierzona także wartościami wskaźników bibliometrycznych². Zdaniem respondentów konieczna jest zmiana systemu oceny dorobku publikacyjnego. W procesie oceny znacząco wyższa waga powinna być przyznawana artykułom naukowym opublikowanym w czasopismach lub wydawnictwach uznawanych za prestiżowe w danej dyscyplinie naukowej. Tego typu aktywność publikacyjna wymaga czasu, co powinno być uwzględnione w procedurach ukierunkowanych na rozliczenie przyznawanych środków finansowych. Doceniana powinna być samodzielność naukowa mierzona między innymi pozycją na liście autorów publikacji, posiadaniem statusu autora korespondencyjnego.

Brak krajowych mechanizmów wspierających składanie wniosków do ERC

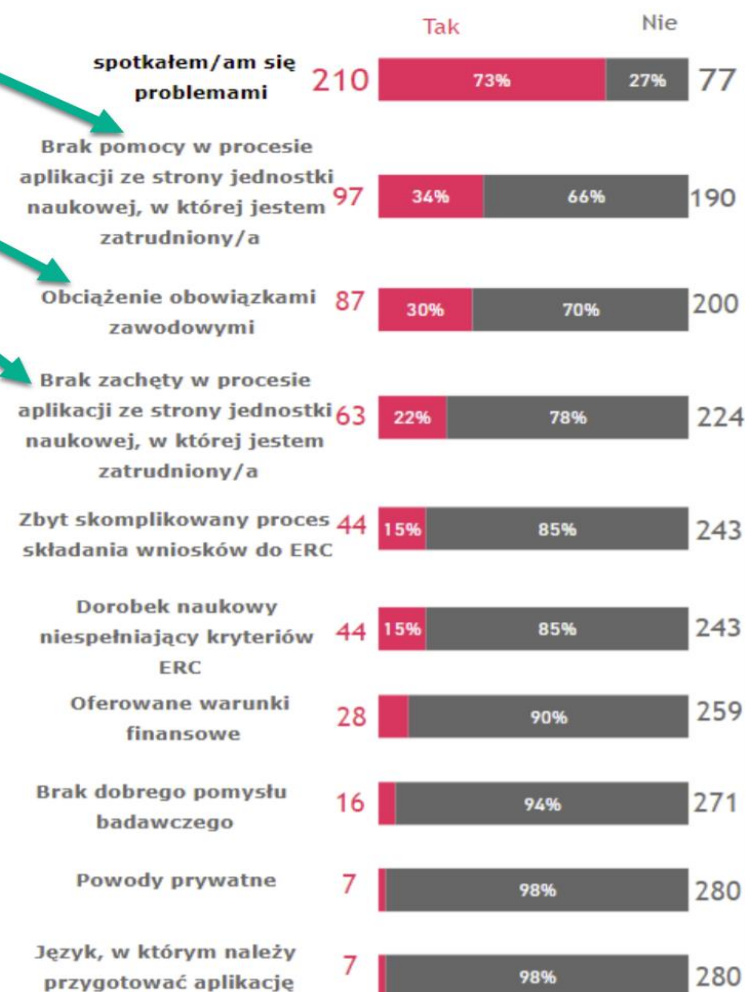
W ramach obszaru **B. Brak krajowych mechanizmów wspierających składanie wniosków do ERC** badani zgodnie wskazywali na konieczność wprowadzenia rozwiązań zachęcających naukowców afiliowanych w polskich jednostkach naukowych do ubiegania się o finansowanie swoich pomysłów ze źródeł europejskich. Znajomość wymiernych korzyści mogłaby zwiększyć odsetek naukowców aktywnie aplikujących w konkursach ERC.

Stymulowanie środowiska naukowego do podejmowania tego typu aktywności powinno mieć charakter systemowy, oparty na regulacjach spójnych na poziomie kraju. Od Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) badani oczekują zwiększenia znaczenia działań związanych z pozyskiwaniem funduszy spoza budżetu państwa w ocenie aktywności podległych mu jednostek naukowych, np. poprzez wzrost wysokości subwencji dla jednostki naukowej realizującej grant ERC.

Na poziomie krajowym, nadzorowanym przez MNiSW, powinno być zapewnione kompleksowe i rzetelne wsparcie w procesie wnioskowania o środki ERC. Istotne jest profesjonalne doradztwo na poziomie indywidualnym (nie szkolenia grupowe), w tym zarówno finansowanie oraz organizacja procesu rzetelnych recenzji oceniających jakość przygotowanych wniosków, jak i przygotowanie do rozmów kwalifikacyjnych, np. symulacje rozmów.

Rysunek 1.1. Zidentyfikowane w badaniu ankietowym przeszkody występujące podczas składania wniosku do ERC.

Przeszkody występujące podczas składania wniosku do ERC (n= 287)

Oferowane warunki finansowe (n= 28)

Dorobek naukowy niespełniający kryteriów ERC (n= 44)

Rodzaj zachęty ze strony jednostki naukowej (n= 63)

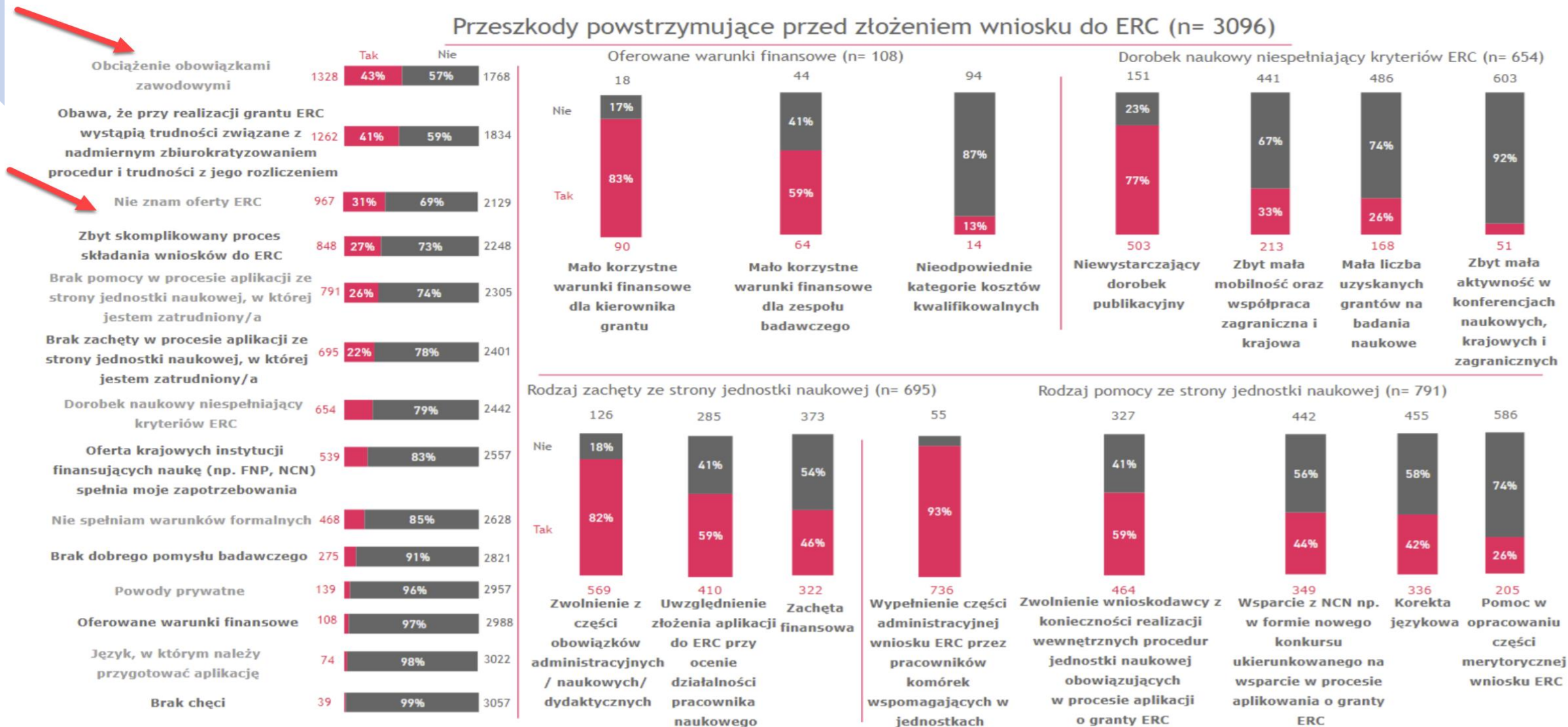

Rodzaj pomocy ze strony jednostki naukowej (n= 97)

Znaczna większość badanych (73%) spotkała się z problemami podczas aplikowania do ERC. Respondenci najczęściej wskazywali na przeszkody związane z: brakiem pomocy w procesie aplikacji ze strony jednostki naukowej, w której byli zatrudnieni, obciążeniem obowiązkami zawodowymi, jak i brakiem zachęt do aplikowania o środki spoza budżetu państwa.

Rysunek 1.2. Zidentyfikowane w badaniu ankietowym przeszkody powstrzymujące przed złożeniem wniosku do ERC.

Do najczęściej wskazywanych przeszkód powstrzymujących badanych laureatów NCN przed złożeniem wniosku do ERC zalicza się: obciążenie obowiązkami zawodowymi, obawa, że przy realizacji grantu ERC wystąpią trudności związane z nadmiernym zbiurokratyzowaniem procedur i trudności z jego rozliczeniem, nieznanostwo oferty ERC, zbyt skomplikowany proces aplikacji, jak i brak pomocy ze strony jednostki naukowej.

Realne aktualne problemy szkolnictwa wyższego i nauki, w tym

NCN -

Pismo KRASP do Premiera RP

w nawiązaniu do

uchwał

KRASP, Rady Głównej, PAN,

RGSzWiN ZNP i KN NSZZ „Solidarność”

Pismo KRASP do Premiera M. Morawieckiego

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Rektor
Politechniki Śląskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

W ostatnich dniach KRASP przeprowadził wśród uczelni członkowskich badanie, którego celem było określenie kluczowych czynników wpływających na stan finansów uczelni i pracowników naszego sektora. Poniżej pozwalam sobie podsumować wstępne wyniki z tej analizy – wszystkie ewentualne porównania dotyczą okresu lat 2021 i 2022:

- 1) Suma zwiększonego obciążenia budżetów uczelni w 2022 r. **z tytułu wzrostu cen energii wynosi 832,5 mln zł** – w tym **prąd: 453 mln zł** (wartość dla 80 jednostek); **gaz: 46 mln zł** (wartość dla 70 jednostek); **centralne ogrzewanie: 333,5 mln zł** (wartość dla 77 jednostek). Można oszacować, że jest to podniesienie cen o ok. 80-85% w stosunku do cen z roku 2021.
- 2) Zwiększony koszt wynagrodzeń z tytułu **wzrostu płacy minimalnej dla 73 uczelni** zamyka się kwotą **30,5 mln zł** w roku 2022.
- 3) Reforma podatkowa – tzw. Polski Ład
 - a. In PLUS - łącznie w 60 jednostkach **zwiększone wynagrodzenie miesięczne netto otrzymało 28 629 osób na łączną kwotę 4,3 mln zł** (przypuszczalnie ponad 50 mln zł rocznie)
 - b. In MINUS - łącznie w 62 jednostkach **pomniejszone wynagrodzenie miesięczne netto otrzymało 24 667 osób na łączną kwotę 6,4 mln zł** (przypuszczalnie blisko 80 mln zł rocznie)
- 4) Wysokie wzrosty kosztów notuje się w zakresie usług zewnętrznych – sprzątania i ochrony obiektów:
 - a. W **55 jednostkach wzrost kosztów usług sprzątania wynosi ponad 98 mln zł** (ok. 1,82 mln zł średnio na 1 uczelnię)
 - b. W **75 jednostkach koszty ochrony obiektów wzrosną o ponad 106 mln zł** (ok. 1,45 mln zł średnio na 1 uczelnię)
- 5) Wartość nakładów inwestycyjnych w roku 2022 wzrasta w stosunku do 2021 r. o ok. 62% (wartość dla 80 jednostek), jednak aż 67 uczelni raportuje wzrost kosztów inwestycji o ok. 15% (wartość uśredniona).

Łączna wartość szacowanych zwiększonych kosztów funkcjonowania w 2022 r. uczelni biorących udział w badaniu wynosi ok. 1 035 mln zł (wartość dla 74 jednostek).

www.krasp.org.pl

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Rektor
Politechniki Śląskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Pragnę jednocześnie zwrócić uwagę, że stoimy również w obliczu narastającej frustracji wśród pracowników. Powodowana jest ona nie tylko skutkami ostatniej reformy podatkowej, ale także niezrealizowaniem planowanego zwiększania wynagrodzeń dla pracowników szkół wyższych – zrealizowano dotąd jedynie 13% z deklarowanych 30%. Jednocześnie stosunek wartości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora do minimalnego wynagrodzenia pracownika zmniejszył się z 3,05 w 2018 roku do zaledwie 2,13 w 2022 roku. Pokazuje to stopień utraty wartości wynagrodzeń w systemie szkolnictwa wyższego w stosunku do wzrostu płac w gospodarce. Podwyższenie płacy minimalnej do wysokości 3010 zł brutto, bez równoczesnej korekty minimalnej płacy profesora powoduje postępującą pauperyzację zawodu uczonego: nowa płaca minimalna stanowi aż 47% wynagrodzenia minimalnego profesora (6410 zł brutto) i 64% wynagrodzenia adiunkta (4680 zł brutto), a minimalne wynagrodzenie asystenta (3205 zł brutto) jest tylko o 195 zł brutto wyższe od płacy minimalnej). Powoduje to brak zainteresowania podjęciem pracy w szkołach wyższych przez najzdolniejszych i najbardziej kreatywnych absolwentów. Brakuje młodych zdolnych naukowców, którzy są w stanie wykorzystać potencjał zbudowanych nowoczesnych laboratoriów badawczych. W związku z powyższym KRASP postuluje:

- 1) **W 2022 r. zwiększenie nakładów na szkolnictwo wyższe o 15%, czyli ok. 3,4 mld zł**, przy czym 1,7 mld zł powinien zostać przeznaczony na wynagrodzenia (zwiększenie o 10%), a pozostała część 1,7 mld zł jako proporcjonalne zwiększenie subwencji dla pokrycia rosnących kosztów działalności i rozwoju.
- 2) **W 2023 r. zwiększenie nakładów na szkolnictwo wyższego o kolejne 15%**, czyli ok. 3,7 mld zł, przy czym 1,85 mld zł powinien zostać przeznaczony na wynagrodzenia (zwiększenie o 10% w stosunku do stanu 2022), a pozostała część 1,85 mld zł jako proporcjonalne zwiększenie subwencji dla pokrycia rosnących kosztów działalności i rozwoju.
- 3) **Regularne zwiększanie wysokości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora** do wysokości 3-krotności wynagrodzenia minimalnego z zabezpieczeniem skutków finansowych w uczelniach.
- 4) **Stale i przewidywalne zwiększanie środków na subwencje** dla uczelni publicznych ze skutkami przechodzącymi, zamiast dofinansowywania incydentalnego w takcie roku budżetowego bez skutków przechodzących, co umożliwi prowadzenie planowej polityki płacowej w uczelniach.

Działania te pozwolą zwiększyć poziom finansowania ze środków publicznych nauki i szkolnictwa wyższego do 1,15% PKB w 2022 r. i 1,31% PKB w 2023 r. Jesteśmy przekonani, że zmiany takie przynajmniej w części odpowiadają na aktualne i przyszłe potrzeby środowisk akademickich i pozwolą na rozwój tego niezwykle istotnego sektora życia publicznego w Polsce.

Szanowny Panie Premierze, środki finansowe, o które apelujemy powinny być traktowane jako inwestycja a nie jako wydatki. Nakłady na edukację i badania naukowe są najlepszą inwestycją, w przyszłość i w rozwój gospodarki kraju, która zwróci się wielokrotnie i to nie tylko w wymiarze ekonomicznym. Warto także podkreślić, że zgodnie z analizami przeprowadzonymi na zlecenie League of European Research Universities (LERU), oraz KRASP każde zainwestowane w tym obszarze 1 euro przynosi co najmniej 5 euro zysku.

Zamiast zakończenia –

NCN – tak samo konstytuowana jak ERC, pierwsza agencja autonomiczna, zarządzana przez uczonych, jakość przede wszystkim

- To jest debata nad zmianami w NCN. Ale jeśli chce się zmian, to trzeba by przede wszystkim wskazać wady i propozycje rozwiązań polepszających. Natomiast, jak widzieliśmy, np. Rada Główna wskazała na pewne elementy działania do poprawienia, ale ani nie są one imperatywne, ani, jeśli już, nie wymagają one „działa” w postaci nowej ustawy lub zmodyfikowania aktualnej ustawy o NCN.
- Nie ma zarzutów wobec ERC, że nie jest obiektywna i przyznaje więcej grantów uczonym z jakiegoś kraju czy instytucji.
- Są obiekcje innego typu, jak widzieliśmy, i to nie wobec ERC jako takiej, z wyjątkiem może nie satysfakcjonujących wynagrodzeń i zbyt skomplikowanej procedury składania wniosków, ile wobec sytuacji w naszym kraju: brak odpowiedniej współpracy międzynarodowej, za małe wsparcie jednostki przy składaniu aplikacji, niewystarczające uwzględnianie złożonej aplikacji przy ocenie, zbyt duże obciążenie innymi obowiązkami, zbyt niskie punktowanie grantów ERC i generalnie Horizon 2020 i Europe, etc.
- I tę sytuację trzeba zmienić: ale jak? Zmieniając organizację instytucji i zasady przyznawania grantów czy raczej polepszyć nasze wnioski i współpracę międzynarodową?
- To jest mniej więcej taki dylemat jaki ma pilot, który nie potrafiąc obsługiwać nowoczesnego samolotu, zamiast się nauczyć na nim latać, wolałby się przesiąść na dwupłatowiec. Oczywiście można i tak, ale na pewno w ten sposób nie osiągnąłby zamierzonego celu i przegrał walkę powietrzną.
- A nam chyba zależy na wygraniu naszej naukowej „walki”, bo takie jest DNA nauki, takie jest DNA NCN.

- Nauka bowiem nie jest demokratyczna i o przyznawaniu grantów decyduje jakość zgłaszanych wniosków!
- Czy można mieć pretensje do ERC czy NCN, że mamy za mało wniosków akceptowanych, czy może raczej powinniśmy mieć pretensje do siebie, że nie wszystkie wnioski złożone wygrały w konkursie, nie zawsze przecież koniecznie dlatego, że były złe, choć to pewnie też, ale dlatego że inne były lepsze od naszych przy ograniczonych środkach finansowych: na tym polega konkurencyjność w nauce i jej oparty na autorytetach, a nie populacyjny, charakter.
- Zwiększenie budżetu NCN, które w odzwie na liczne i od wielu lat ponawiane apele jest na szczęście planowane, powinno zwiększyć liczbę akceptowanych wniosków i zwiększyć w ten sposób współczynnik sukcesu.
- Zatem, zamiast krytykować te zasady i starać się zrobić tak, żeby wszystkie kraje/uczelnie/instytucje, etc. mniej więcej po równo dostawały akceptację złożonych grantów, co by się sprowadzało do nieakceptowalnego, bo idącego wbrew istocie nauki, regulowania administracyjnego w nauce, dajmy więcej od siebie, stańmy się w większej mierze i w większej skali konkurencyjni, międzynarodowo i krajowo.
- W sytuacji tak pozytywnych ocen działalności NCN, spodziewałbym się przynajmniej wstrzymania prac nad jakąś zmianą ustawy o NCN, która dzielić będzie nasze środowisko, w imię, z jednej strony, skoncentrowania wysiłków na poprawianiu sytuacji finansowej jednostek naukowych w naszym kraju, w tym NCN, a, z drugiej strony, w każdej sytuacji normalnej, a tym bardziej nadzwyczajnej, w jakiej się znajduje nasz kraj w związku z brutalną agresją Rosji na Ukrainę, działań prowadzących do spajania środowiska a nie dzielenia i antagonizowania.

Dziękuję za uwagę !